

Bygdegården

Tidskrift från Bygdegårdarnas Riksförbund
Nr 3 • 2018

”Jag är en riktig lantis”

Antikrundan firar 30 år som underhållningsprogram. Tidskriften Bygdegården följde med på inspelningen av programmet och träffade Anne Lundberg – en riktig lantis.
– Jag älskar att bo på landet där jag kan ägna mig åt mina intressen som hästar, djur, natur, vandring, löpning och cykling.

TILLGÄNGLIGHET

Hur kan tekniken användas
för att inkludera fler?

RYMDCENTRUM

Ungdomarna i Lundsbrunn
håller koll på rymden
– såväl inre som yttre.

EWK 100 ÅR

Följ med på en resa
inom satirens värld

KRÖNIKAN
Är samlings-
lokaler verkligen
öppna för alla?

Bygdegårdarna samlar Sverige!

På Bygdegårdarnas Riksförbundsstämma i år antogs en vision för hela bygdegårdsrörelsen: *”Bygdegårdarna samlar Sverige. Vi är en öppen folkerörelse med mötesplatser i hela landet. Bygdegårdsrörelsen har en ledande roll i att stärka bygden och dess människor – nu och i framtiden.”*

Ett levande och livskraftigt samhälle förutsätter att människor som bor i landets olika delar ges möjlighet att utveckla och skapa en attraktiv boendemiljö, gott företagsklimat och ett starkt föreningsliv. För det krävs mötesplatser, och för oss som är engagerade i bygdegårdsrörelsen kommer det inte som någon nyhet. Vi vet vad samlingslokalen betyder för bygdens utveckling.

Sommaren som följde efter förbundsstämman, med dess onormalt höga temperaturer och torka, blev en oerhört tydlig demonstration av vad visionen faktiskt innebär. Under de fruktansvärda skogsbränderna runt om i landet spelade flera lokala bygdegårdar en viktig roll, både genom att fungera som ledningscentraler, samlingsplatser och bidra med förnödenheter och tröst i krisskedet. Bygdegårdarna samlade och stärkte verkligen de drabbade bygderna, och fungerade som en avgörande motkraft i krisen.

Behovet och värdet av att samlas blir såklart extra tydligt i kris- och Extremsituationer, men också i den vanliga vardagen

”Bygdegårdarna samlade och stärkte verkligen de drabbade bygderna, och fungerade som en avgörande motkraft i krisen.”

är den samlande kraften avgörande för att utveckla bygden. Det är fest och tradition, kultur och folkbildning, samhällsservice och företagsutveckling, att rädda kvar byskolan och driva ungdomsgård, stödja det lokala föreningslivet och möjliggöra för mellanmänniska möten för integration och demokratiutveckling. Tillhandahållandet av samlingslokaler är en stor samhällsnytta som förtjänar att tas på allvar och stötts av både stat och kommun i än högre grad än idag. Bygdegårdarna samlar Sverige. Det är någonting vi kan vara riktigt stolta över.

Karin Fäldin
Ansvarig utgivare

INNEHÅLL

SID 4–6
ANTIKRUNDAN
FIRAR 30 ÅR

”Det fina med bygdegårdar är att de finns lite varstans och kan fungera som perfekta sambandscentraler vid kriser långt från städerna.” **SID 18**

SID 8–9

LJUDET ÄR AVGÖRANDE
FÖR TILLGÅNGLIGHETEN

TRÄFFSÄKER
SATIR
MED EWK

SID 12–14

SID 16

SÅ VISAR NI
VÄGEN TILL
SAMLINGS-
LOKALEN

Tidskriften
Bygdegården

utges av
Bygdegårdarnas
Riksförbund
105 33 Stockholm
Tel: 08-440 51 90
www.bygdegardarna.se
info@bygdegardarna.se

ISSN: 0283-4758

Besöksadress:

Franzéngatan 6, Stockholm
T-bana: Stadshagen

Ansvarig utgivare:

Karin Fäldin

Redaktör:

Jenny Dahlerus

Redaktion:

Bygdegårdarnas
Riksförbunds kansli

Annonser:

Helsida 8 000 kronor
Halvsida 5 000 kronor
Kvartsida 3 500 kronor
Kulturannons, 800 kronor
53,5x64mm (helst)

Tryck:

AB Danagård LiTHO,
Ödeshög, 2018. Tryckt på
miljövänligt papper.

Manusstopp för nr 4/2018:

12 november 2018

Grafisk produktion:

Tidningar i Norr AB

Upplaga: 5 500 exemplar

Prenumeration:

4 nummer (1 år), för 120
kronor. Bg 201-5428

Anne Lundberg.

Foto: Stina Stjernkvist/
SVT, Antikrundan

Från politik till potatis.

Tillsammans kan vi påverka såväl små som stora beslut. Vi får mer gemenskap i bygden och ökad grön lönsamhet. Så gå med idag! Varje ny medlem ger oss mer tyngd vid förhandlingsborden.

**Gå
med!**

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Sms:a GÅMED till 71 140 för information

Något som återkommer när man pratar med teamet runt Antikrundan, både experter och tv-medarbetare, är att det är lustfyllt att spela in programmet. Bygdegården hängde med en dag när Antikrundan besökte Värnamo.

Gemenskap och glädje bäddar för en populär 30-åring

–Vi är som ett resande teatersällskap som drar runt i landet under ett par veckor om året, säger Anne Lundberg, programledare för Antikrundan. Och vi har så roligt tillsammans!

Det är inte bara hon som pratar om gemenskapen i gänget på cirka 30 tv-medarbetare och 20 experter som åker runt och spelar in ett av Sveriges mest älskade tv-program. Malin Sveholm, expert på vintage – ett område som hon tog med sig in i programmet när hon började för tre år sedan, säger:

–En av de saker som verkligen gör det så roligt att vara med är gemenskapen bland oss som jobbar med programmet, och alla människor vi träffar när vi spelar in programmen förstås.

–Jag tror att en viktig orsak till programmets popularitet är att det är tv på riktigt, sä-

”En av de saker som verkligen gör det så roligt att vara med är gemenskapen bland oss som jobbar med programmet, och alla människor vi träffar när vi spelar in programmen förstås.”

ger en annan av experterna, Magnus Bexhed, som beskriver sig själv som allmänpraktiserande ”läkare” då han värderar alla möjliga föremål. Vi är riktiga experter som träffar riktiga människor och värderar riktiga föremål.

Dagens inspelning tar plats i Gummifabriken, centralt belägen i Värnamo, och redan vid tiotiden, när det är två timmar kvar till inspelningen börjar, ringlar kön sig lång. De som står längst fram i kön kom vid halv sju på morgonen.

Vid halv elva samlas hela produktionsteamet och experterna till ett morgonmöte som leds av producenten Pernilla Månsson Colt. Sen beger sig experterna och Anne Lundberg ut i kön med ett inspelningsteam för att se vad som finns. Anne rör sig vant längs med kön och frågar om det är någon som har med sig något särskilt fint; många känner sig kallade och

det blir en hel del filmsnuttar med intervjuer. Knut Knutsson hörs och syns när han kryssar fram och pratar med folk på sitt karaktäristiska positiva och lite närgångna sätt.

Klockan tolv öppnar dörarna till Gummifabriken och besökarna får komma in. Experterna sitter i entréhallen vid små runda bord märkta med de områden de värderar föremål inom.

Besökarna bildar köer, rör sig mellan olika bord med sina olika saker och experterna dirigerar när de har kommit fel och ropar till varandra när de tror att någon annan vet mer eller något är av extra intresse. Det slås i böcker, googlas och söks på olika auktionssajter. Ibland blir det trångt med stora föremål, kassar, lådor, skrinkor och dramaten-väschor. Stämningen är glad och spänd.

–De allra flesta värderingarna går relativt snabbt,

Anne Lundberg pratar med Mats, samlare av asiatiskt porslin, som kom vid halv sju efter en och en halv timmes bilfärd och knep platsen längst fram i kön.

Foto: Jenny Dahlerus

En svart unisexoverall från Sighsten Herrgård fångade vintageexperten Malin Sveholms intresse och ett inslag spelas in mot slutet av dagen.

Den välkända antikrundanprofilen Knut Knutsson håller hov med en dryckesbägare i kön.

Morgonen inleddes med moln över kön, men senare under dagen blev det soligt och köarna, med sina medtagna stolar och fika, och en och annan stickning, verkade ha det trevligt trots lång väntan. Ett 50-tal volontärer från det lokala föreningslivet, kommunen med mera jobbade med att hålla ordningen på de väntande och annat praktiskt.

Experten Magnus Bexhed pratar med en farbror i kön som har hållit sig framme med sin rygsäck med två ljusstakar som de senare spelar in ett tv-inslag om.

1

3

2

1. Producenten Pernilla Månsson Colt (till vänster) och hennes assistent för dagen Ragnhild Vestman Fjällhed, till vardags platschef på SVT Göteborg, fördelar tv-inspelningar bland de tre teamen som finns på plats.

2. Said och Deka med tolken Shaker, som är stora fans av Antikrundan, har fyndat på loppmarknader och är nyfikna på om de har hittat något av värde.

3. Experterna Erik Ingare, Per Ekelund och Knut Knutsson testar med mycket skratt ett positivt som har fraktats till Gummifabriken för ett tv-inslag.

säger Rikard Thunér, expert på möbler och konsthantverk. Vissa har stora förhoppningar då en historia om ett föremål som har funnits i släkten länge kan ha förvanskats med tiden och nyckelord som kopia istället för original har fallit bort; misstanken finns ofta där och vi kan bara bekräfta den.

– Jag skulle säga att cirka 80 procent går härifrån besvikna över värdet på sina medtagna föremål, fyller Magnus Bexhed i.

Då och då får en expert ett föremål i sin hand som den

fastnar för och tycker är värt en inspelning. Då försvinner experten backstage utan att säga så mycket mer till besökaren för att kolla med sekretariatet där producenten Pernilla Månsson Colt lyssnar och tittar och sen avgör huruvida ett inslag ska spelas in eller inte. Tre team finns på plats för att spela in inslag, två utomhus och ett inne på Gummifabriken. Om det blir ja bokas en tid in och de som kom med föremålet hämtas.

– Vi spelar in cirka 20 inslag per team i varje stad och

”Jag skulle säga att cirka 80 procent går härifrån besvikna över värdet på sina medtagna föremål.”

av dem kommer ungefär hälften med i de två program som produceras per ort vi besöker, säger Ulrika Midunger, projektledare, som även hon poängterar sammanhållningen i teamet runt Antikrundan och att det är så roligt att spela in programmen.

– **Föremålen** som spelas in väljs främst ut på två kriterier; att det är värdefullt eller att det finns en intressant historia runt föremålet, men ibland spelar även personligheten hos den som kommer med före-

målet in, fortsätter Ulrika.

När Bygdegårdens reporter lämnar inspelningen är det någon halvtimme kvar till Gummifabriken stänger sina dörrar och kön har minskat betydligt. Cirka 850 personer besökte Antikrundan denna dag och alla som stod i kö fick sina medtagna föremål värderade av Antikrundans experter.

Programmen från årets Antikrundeturné sänds januari till mars 2019 och det är den 30:e säsongen av programmet.

JENNY DAHLERUS

”JAG ÄR EN RIKTIG LANTIS”

Bygdegården får en liten pratstund med Anne Lundberg mellan inspelningarna:

– Jag blev tillfrågad om att hoppa in som programledare för Antikrundan efter Jesper Aspegren för 19 år sedan och har blivit kvar. Det är så roligt och lustfyllt att göra det här programmet, säger hon. Jag har också ett stort eget intresse för gamla grejer och springer gärna på loppisar.

Anne beskriver sig som en riktig lantis och bor sedan 20 år i den lilla byn Skivarp i Skurups kommun där hon känner till bygdegården Ågården väl.

– Jag älskar att bo på landet där jag kan ägna mig åt mina intressen som hästar, djur, natur, vandring, löpning och cykling – jag får min beskärda del av städer också genom jobbet som tar mig till olika platser.

Anne Lundberg.

Foto: Stina Stjernkvist/SVT, Antikrundan

Att hon blev journalist beror på att hon har en genuin nyfikenhet och tycker om att träffa människor, vilket har lett till att hon har gjort många olika typer av program genom åren.

– Mitt nyaste projekt är ”Maträddarna” ett program om matsvinn som jag gör tillsammans med kocken Paul Svensson från Fotografiska; programmet har premiär i november på SVT.

I september kommer den nya solgula Landlotten!
Som alltid kan du vinna upp till en miljon!

Land LOTTEN

FÖR EN RIKARE LANDSBYGD

8
LOTTER
ENDAST
96 KR
ORD. PRIS 200 KR

ÖVER
50%
RABATT

Vinn en
MILJON
Skrapa 3 lika!

Allt överskott tillfaller
Bygdegårdarnas Riksförbund

SVARSKORT

JUST NU över 50% i rabatt på ditt första lottpaket!

8 lotter för 96 kr 15 kr i faktureringsavgift tillkommer.
KAMPANJKOD: 1808LAND8 Ordinarie pris 200 kr.

NY **16 lotter 192 kr** Ingen faktureringsavgift tillkommer.
KAMPANJKOD: 1809LLA16 Ordinarie pris 400 kr.

Prenumerationen fortsätter med 8 till 16 lotter för totalt 200 kr /400 kr (25 kr/st) per månad tills vidare. Du binder dig inte för något extra. Du kan när som helst säga upp din prenumeration.

Erbjudandet gäller en gång per person, längst till 2018-09-30 och dig som är fyllda 18 år och bor i Sverige. Ditt första lottpaket får du tillsammans med en faktura inom några veckor och därefter varje månad tills du själv väljer att avsluta din prenumeration via **Landlottens kundservice tel 08-58 00 22 00** eller **e-post kundservice@landlotten.se**. Personuppgifterna du lämnar här kommer att användas för att fullgöra kundtaganden, för marknadsföring samt för att leva upp till lagar och regler. LRF Media och Bygdegårdarnas Riksförbund är personuppgiftsansvariga och hanterar alla personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Mer om detta, fullständiga och allmänna villkor samt vinstplan kan du läsa om på www.landlotten.se/avtalsvillkor och www.landlotten.se/personuppgiftspolicy. Förmånstagare är Bygdegårdarnas Riksförbund.

BESTÄLL GÄRNA DINA LOTTER PÅ WEBBEN: landlotten.se/6791
eller ring kundservice 08-400 002 22

FRANKERAS EJ
PORTO ÄR
REDAN BETALD

LANDLOTTE
SPELPARKEN I SVERIGE AB

SVARSPOST
20688714
162 21 VÄLLINGBY

✓ I vinstpotten:
42 000 000 kr

✓ Vinn Volvobilar värda
250 000 kr

✓ Generöst med vinster
Vinst på var 4:e lott!*

Vad kan vi förvänta oss när vi kliver in i en allmän samlingslokal vad gäller teknisk utrustning? På vilken ambitionsnivå ska föreningen placera sina egna önskemål och krav? Och hur kan tekniken öka tillgängligheten?

Teknik som öppnar dörrarna för fler

Att se lokalen som en viktig del av samhället, att ställa sig frågan vilken roll den kan spela för invånarna i upptagningsområdet är viktiga perspektiv att ha med sig. Men det är ju också de som är aktiva i föreningen just nu som ska förvalta och nyttja platsen. Det gäller att hitta balansen mellan att inte ta i för mycket och att bygga in sig i lösningar som inte går att bygga vidare på. Mikael Ekbäck, chef för scenteknik på Riksteatern, ger ett exempel.

– Vid indragning av el i fastigheten kan det vara värt att anpassa till ett högre effektuttag, en kabel som klarar 63 ampere. Sen kan man välja en mindre huvudsäkring, vilken kostar mindre i elnätsavgift, men då är det möjligt i framtiden att säkra upp vid behov.

Mikael berättar att Riksteatern idag har ett lägre elbehov vid sina produktioner:

– Det beror ju på den tekniska utvecklingen, med bland annat LED-armatur som drar mindre ström.

Alf Lindberg, ombudsman på Hörselskadades Riksförbund, HRF, tipsar också om hjälpmedel som är bra att tänka på vid ny- eller ombyggnad.

– En slinga som är mindre känslig för störningar, ger jämnare ljud i hela lokalen och minskar överhörning, kallas för fasförskjutet. Den ska läggas under golvet ytskikt och består av två slingor som läggs omlott, säger Alf Lindberg.

Om en stor ombyggnation inte är aktuell och lokalen ligger avskilt finns det andra lösningar.

– Den enkla slingan, som också kallas periferislinga, passar just lokaler som är relativt fria från elektromagnetiska störningar och där överhörning

Hörselskadades Riksförbunds Slingkollen åker runt i olika lokaler och testar hörslingor. Foto: HRF

Eva Aspling, Filmpool Nord. Foto: Stefan Ek

utanför lokalen inte spelar så stor roll, vilket borde gälla för de flesta bygdegårdar, säger Alf Lindberg. Periferislingan är också lätt att installera, då den kan dras längs väggen.

När det gäller om- eller nybyggnation har Mikael Ekbäck några andra råd vad gäller lokals utformning.

– Tänk gärna lite större för att inte bli begränsad i framtiden; ta till exempel höjd i konstruktionen för att ge plats för lingångar [en lyftanordning med flera stål vajrar, som används för att lyfta dekor, ljus etcetera] eller att planera för loger till scenkonstbesök.

Ibland klagas det på att just logen bara står tom, men Mikael menar att det kan användas till annat dessemellan. Mötes- eller konferensrummet kan ju anpassas för att också kunna omvandlas till en loge.

TIPS FÖR ATT ÖKA TILLGÄNGLIGHETEN

Vad bör finnas i en allmän samlingslokal?

- » Mikrofoner – minst en handmikrofon och en mygga eller headset
- » Högtalare
- » Hörslinga
- » Projektor
- » Filmduk
- » Wifi

Allmänna tips vid inköp och installation

- » Använd er av en lokal återförsäljare för att lättare kunna få support.
- » Ta kontakt med läns kulturinstitutionerna – kanske har de tips på lokala återförsäljare?
- » Tekniken ska vara lätt att använda – något att tänka på redan vid installationen.
- » Gör en enkel instruktion till

all utrustning som placeras synligt samt märk upp allting tydligt så att alla kan använda sig av utrustningen så att kunskapen inte är personbunden.

- » Dra kablarna så att ingen snubblar på dem. Kablage från uppspelningsenhet till projektor bör dras i kabelkanaler och gärna i taket.

Anpassa lokal till scenkonst

- » Riksteatern har tagit fram ett material med råd och riktlinjer vid projektering av scenkonstlokaler. Den finns att hämta på BR:s hemsida i Materialbanken.
- » Den förening som vill anpassa lokalen till scenkonst kan ta kontakt med Mikael Ekbäck, på Riksteatern, som kan hjälpa till i arbetet. E-post: mikael.ekback@riksteatern.se

Vilken teknik behövs i en allmän samlingslokal och hur kan den öka tillgängligheten? Köp inte in mer teknik vad som behövs under en vanlig vecka utan hyr in när det behövs är ett av råden.

Foto: Adobe Stock

Mikael Ekbäck, Riksteatern.

Foto: Mikael Ekbäck

Alf Lindberg, Hörselskadades Riksförbund.

Foto: HRF

Foto: Mikael Ekbäck

Ledstrålkastare blir vanligare och billigare hela tiden och de kräver inte så mycket ström.

–En förening hade köpt in bord som sammansatta bildade ett stort konferensbord, men utplacerade längs väggarna blev perfekta sminkbord, säger Mikael Ekbäck.

På Hörselskadades Riksförbund, arbetar de för ett hörselsmart samhälle.

–Enligt SCB är det cirka 1,5 miljoner invånare som idag har en hörselnedsättning, varav 500 000 använder hörapparat, säger Alf Lindberg.

Han säger att enligt Boverkets byggregler ska det finnas hörslinga i lokaler som tar 50 personer eller fler – en gräns som HRF tycker är alldeles för hög. Vad gäller krav på högtalarförstärkning finns det inga regler, bara det allmänna kravet på god hörbarhet.

–Viktigaste komponenten i ett ljudsystem är mikrofonen, säger Alf Lindberg. Använd aldrig en rundupptagande mikrofon.

Eva Aspling, filmkonsulent på FilmPool Nord, knyter an till vikten av ett bra ljud.

–Jag vill poängtera vikten av en bra ljudupplevelse vid filmvisningar. Ljudet är minst lika viktigt som bilden, säger Eva Aspling. Det behöver dock inte vara så dyrt för att vara bra, idag kan man hitta fina ljudsystem till lågt pris.

–Aktiva högtalare är en bra

lösning för de flesta lokaler, säger Mikael Ekbäck. De kan lätt flyttas mellan olika rum och det är lätt att koppla in en mikrofon eller en mobiltelefon.

Eva Aspling ger också tips vad gäller projektorn:

–Vid köp av projektor är det väldigt viktigt att titta på ljusstyrkan för att kunna få till en bra bild. Hur ljusstark projektorn behöver vara beror bland annat på placeringen, hur stor lokalen är och vad den ska användas till.

–En stor filmduk skapar en bättre filmupplevelse, säger Eva Aspling.

Placeringen av projektorn är också viktig. Ställ den så rakt framför duken som möjligt och använd ingen keystone-korrigerings [digital korrigerings av sneda vinklar i bilden som beror på att projektorn lyser snett mot filmduken] som försämrar bilden. Tänk på att det ska vara behagligt att se på film – sätt inte filmduken för högt upp eller för långt ner.

Men så är det frågan om hur mycket teknik som behövs i samlingslokalen.

–Jag brukar säga att man inte ska köpa in mer utrustning än vad som används en vanlig vecka, säger Mikael Ekbäck.

Han menar att det är bättre att hyra in utrustning vid större arrangemang.

–Inled ett samarbete med en

”Enligt SCB är det cirka 1,5 miljoner invånare som idag har en hörselnedsättning, varav 500 000 använder hörapparat”

Aktiva högtalare kan lätt flyttas mellan olika rum och det är lätt att koppla in en mikrofon eller en mobiltelefon.

Foto: Mikael Ekbäck

lokal uthyrare, så att ni pratar samma språk. Stora teknikinvesteringar, som inte används, blir kostsamt i längden då det också ska underhållas, säger Mikael Ekbäck.

Apropå underhåll av teknik; när hörslingan är installerad och klar och det är dags för ett arrangemang och ljudutrustningen sätts igång. Hur gör vi då för att testa hörslingan när ingen i arrangörgruppen har egen hörapparat?

–Det är inga problem, säger Alf Lindberg. Det finns åtminstone två olika testapparater på marknaden, ett annat tips är att ta kontakt med någon av våra medlemsföreningar. Genom vårt projekt Slingkollen, är de ute och testar hörslingor.

Det finns många bra kontakter att ta för att få tips och råd inför sina teknikinköp. Mikael Ekbäck på Riksteatern hjälper gärna till vid anpassning av en lokal för scenkonst. Kanske teknikansvarige på länskulturinstitutionen kan berätta om sina erfarenheter. I flera regioner finns också exempelvis filmkonsulenter som ibland även kan tipsa om olika teknikutlösningar. Att besöka grannföreningen kan också ge svar på en del frågor, genom att dela med sig av sina erfarenheter och lära av varandra.

**ANNA ÖHMAN
STEFAN LÖFGREN**

Bygdegårdar får stöd i att säga nej till antidemokratiska organisationer

Ett rättsutlåtande gällande uthyrning till rasistiska och icke-demokratiska organisationer har tagits fram av Samsam (Samlingslokalsorganisationernas samarbetskommitté). Rättsutlåtandet pekar på att föreningsdrivna samlingslokaler bör ha rätt att neka uthyrning till rasistiska och icke-demokratiska organisationer.

I juli 2018 presenterades ett rättsutlåtande som juristen Stellan Gärde, specialiserad inom mänskliga rättigheter, har tagit fram på uppdrag av Samsam. Rättsutlåtandet handlar om huruvida allmänna samlingslokaler har rätt att säga nej till att hyra ut till aktörer som inte står bakom principen om alla människor lika värde, i de fall samlingslokalsföreningarna får del av offentliga medel.

Det finns flera exempel på bygdegårdsföreningar som har haft problem vid uthyrning till anti-demokratiska, rasistiska, främlingsfientliga eller exkluderande rörelser. Det har varit oklart om föreningarna kan säga nej utan att det står i strid med exempelvis kommuners krav på att hyra ut till alla föreningar oavsett deras demokratiska uppfattning. I vissa fall säger föreningens stadgar en sak och det offentliga kräver något annat. Bygdegårdsföreningar har efterfrågat stöd i hur de kan agera i dessa frågor.

–Det känns bra att vi har

”I vissa fall säger föreningens stadgar en sak och det offentliga kräver något annat.”

fått detta utlåtande och kan gå vidare i frågan, säger Per Lodenius, förbundsordförande i Bygdegårdarnas Riksförbund.

Enligt rättsutlåtandet påverkar typen av bidrag en samlingslokalsförening får från det offentliga hur de kan agera vid uthyrning. Organisationsbidrag ger föreningarna stor frihet att bestämma själva medan lokalbidrag och kommunala förvaltningsuppdrag begränsar föreningarnas självbestämmande. Författaren av utlåtandet Stellan Gärde efterfrågar även rättsliga prövningar av rätten att vägra uthyrning till konsterade icke-demokratiska organisationer.

JENNY DAHLERUS

TVÅ RÖSTER

Foto: Privat

Göte Johansson, ordförande, Hallands bygdegårdsdistrikt.

–När juristen Stellan Gärde presenterade sitt rättsutlåtande tyckte jag det var bra att vi i bygdegårdsorganisationen fick ett utlåtande hur vi skall ställa oss vid uthyrning till anti-demokratiska, rasistiska, främlingsfientliga eller exkluderande rörelser. Men nämnda rörelser hyr sällan i sitt eget namn, så det gäller att vara på sin vakt vid uthyrning.

Foto: Karin Waldén Egholt

Ulrika Johansson, ordförande, Värmlands bygdegårdsdistrikt.

–Idag finns det grupperingar/organisationer som vill döma personer utifrån vad de är och inte vad de gör. Vår demokrati är mycket skör. Därför anser vi att det viktigt att reagera, när grupper med icke demokratiska värdegrunder i sitt handlingsprogram, vill nyttja samlingslokaler inom vår organisation. Vi inom bygdegårdarna i Värmland vill inte ställa våra lokaler till dessa gruppers förfogande.

SAMSAM

» Samsam står för Samlingslokalsorganisationernas samarbetskommitté och är ett samarbetsorgan mellan Bygdegårdarnas Riksförbund, Riksorganisationen Folkets Hus och Parker och Riksföreningen

Våra Gärdar (nykterhetsrörelsens samlingslokaler).

» Samsam driver opinionsbildningsarbete för de föreningsdrivna allmänna samlingslokalerna.

Dödens Kys
ett sångspel om Evert Taube
med Glasharpa, mandolin och dragspel
"Härlig föreställning!" Amelia Adamo
"Varlighet och humor" Tidningen Skärgården

mer info: nicholasolsson.se
tel. 0734222990

VILL DU SYNAS HÄR?

Bygdegårdarnas Riksförbund är en samlingsplats för kultur. Genom en annons när du ut till över 1400 bygdegårdar.

Nästa nummer kommer ut till läsarna den 10 december 2018. Passa på att boka din annons i dag. Sista bokningsdag är 12 november.

Annonspriser

Helsida	8 000 kronor
Halvsida	5 000 kronor
Kvartsida	3 500 kronor
Kulturannons	800 kronor

För frågor och bokning:

Stefan Löfgren,
stefan.lofgren@bygdegardarna.se
070-347 43 86

Från första visningen av filmen Mamma Mia.

Foto: Oscar Abrahamsson

Nu rullar filmerna återigen i Fotskäl

Efter ett målmedvetet arbete har drömmen äntligen blivit verklighet – Fotskåls bygdegård har återigen blivit bio!

Intresset för film har alltid funnits i bygden. Den gamla biografen har anor från 50-talet men i och med digitaliseringen släcktes den ner 2012. I mars 2017 tog Oscar Abrahamsson över ordförandeskapet i bygdegården och tillsammans med sina söner Mattis, 18 år, Svante, 12 år, styrelsen och engagerade runt om i Fotskäl har de startat arbetet med att bli "Sveriges bästa bygdegårdsbio". En lite kaxig slogan som de har tagit till för att sporra sig själva.

Deras intresse för att visa film började med DVD-visningar. Första filmen de visade var barnfilmen Smurfarna och Rum 213. Publiken kom och det var uppskattat att det visades film igen. Men de ville kunna visa de nyaste filmerna.

För att göra det behövde de bli en digital biograf.

Genom studiebesök, mycket googlande och nya kontakter har de lyckats få igång biografen. Ansökningar både till Sparbanksstiftelsen och Leader gjorde projektet möjligt. Gammalt blir nytt. En begagnad DCP-projektor och 5.1 ljud införskaffades från biografer som skulle köpa nytt. Efter transporter på över hundra mil, installation och många timmars jobb var det äntligen dags för premiär av den nya biografen. Filmen Mamma Mia visades två gånger med totalt 120 personer i publiken.

Arbetet fortsätter nu med fler ansökningar för upprustningar, marknadsföring och publikarbete. Än är det en bit kvar för att kunna bli Sveriges bästa bygdegårdsbio, men Fotskäl har tagit flera steg på vägen och fortsätter att utvecklas mot sin kaxiga vision.

ANNA ÖHMAN

Engagerade i Fotskäl bio. Från vänster: Lars-Erik, Oscar, Svante, Gull-Gerd, Mattis och Jakob.

Som en dans genom roligheter och sorgsenhet

Filmtipset denna gång är den tragikomiska *Som en dans*, en brittisk film regisserad av Richard Loncraine. Allt börjar med att Sandra efter ett långt äktenskap ertappar sin man med en av sina väninnor. Det som skulle bli starten på ett pensionärliv tillsammans blir istället början på hennes resa mot frigörelse. Sandra tar sina resväskor och reser till London för att bo tillsammans med sin bohemiska syster Bif i hennes något röriga lägenhet.

De två syskonen är varandras raka motsatser; Sandra är snobbig och förmer, Bif låter sin fria själ leva fullt ut. Tillvaron är långt ifrån den Sandra är van vid, det glamorösa livet har fått ett abrupt slut. För att pigga upp Sandra tar systemet med henne till en danskurs där livsglädje genom-syrar gruppen, genom dansen börjar hon tina upp ur all sin bedrövelse. I dansgruppen hittar hon också den karismatiska Charlie,

kanske är det han som får Sandra att våga tro på kärleken igen? Som en dans blandar roligheter

med sorgsenhet och kan definieras som en feel-good-film med en del mörka undertoner. Bland skådespelarna ser vi den underbara Joanna Lumley, mest känd från tv-serien *Absolutely fabulous*, som återigen gör en stabil insats.

Om ni är sugna på att se en film tillsammans i höstmörkret (i bygdegården kanske) så kan jag verkligen rekommendera denna! För att hyra Som en dans för öppen visning i bygdegården tar ni kontakt

med Jenny Wallheimer på Swedish Film, eller så hör ni av er till Anna Öhman på Bygdegårdarnas förbundskansli. Kontaktuppgifter hittar ni på www.bygdegardarna.se.

ANDREAS ENGSTRÖM

VISA FILM

Öppen dvd-visning med Swedish film

Öppen visning – sälj biljetter, affischera och annonsera! Ni behöver bara projektor, filmduk, dvd- eller blu-ray-spelare och ljudsystem. Vilka filmbolag som godkänner öppna visningar hittas på Swedish Films hemsida.

Så här går det till:

- » Bestäm datum och film! Boka film och tillstånd med Swedish Film. Dvd- eller Blue-ray-filmen kommer med posten. Sälj biljetter, affischera och annonsera.
- » Kostnad: 750 kronor plus moms och frakt av filmen. Gäller för visning för upp till 49 personer.
- » Kontakt – Jenny Wallheimer, Swedish Film jenny.wallheimer@swedishfilm.se, 08-509 025 09.

Krig och fred, miljön och ett politiskt menageri. Områdena var många och arbetet tog honom från Rävbrinken i Östergötland till att kommentera händelser i hela världen. I november skulle den världskände svenska satirtecknaren EWK fyllt 100 år.

Satirtecknare med hjärta för landsbygden

I dikturer där medborgarna blir förtryckta är kulturen oerhört viktig för de styrande. Så var den inom nazismen. Så var den i Kina under kulturrevolutionen. Så försöker politiker även idag annektera och bestämma över vad som är rätt kultur och använda den till sina syften. Därför talas det i Sverige om armlängds avstånd, där just politikernas arm, åsikter och beslut ska hålla sig borta från det konstnären skapar.

Komiken och satiren är ytterst viktiga för att ifrågasätta och för att skapa mod i auktoritära regimer. Men även i det demokratiska samhället har satiren en viktig roll att spela – att ifrågasätta och ställa saker på sin spets. Och den kan provocera, så till den milda grad att terrorister attackerade den franska satirtidskriften Charlie Hebdo i januari 2015.

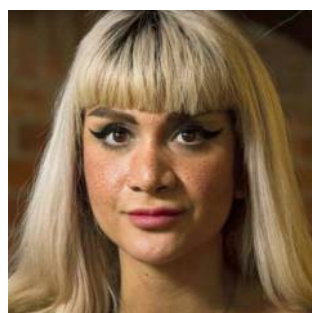
Några av dagens svenska satirtecknare är Magnus Bard, Liv Strömquist, Kent Wisti och Elin Lucassi. För snart 100 år sedan föddes Ewert Karlsson som skulle komma att bli en av Sveriges mest kända politiska karikatyrtecknare. Vid flera tillfällen prisades han som

världsmästare i politisk teckning och är också inspiratör till flera av samtidens tecknare. Mest är Ewert Karlsson känd under sin signatur, EWK, och för sina verk som ofta kunde vara väldigt kritiska mot sin samtid. Flera av hans bilder är lika aktuella idag, tyvärr kanske ändå måste tilläggas. Kraften i hans bilder ska inte underskattas. Lars-Olof Johansson är sedan 2016 ordförande i EWK-sällskapet.

– Jag har följt EWK sedan tioårsåldern, säger Lars-Olof Johansson. Redan som väldigt ung fastnade jag för teckningarna och den diskussion de gav upphov till hemma vid köksbordet.

EWK föddes på landsbygden, arbetade många år inom bruket, innan hans tecknarkarriär tog över. 1951 flyttade han och familjen till Stockholm, till en halvtidstjänst som tecknare. Men hans grundläggande värderingar ändrades inte med de kommande årens berömmelse: alla människors rätt till ett bra liv, jämlikhet mellan könen och att vi måste värna om naturen.

– Hans agrara ursprung

Rojin Pertow, Galago.

Foto: pressbild Galago

Lars-Olof Johansson, EWK-sällskapet.

Foto: Pressbild

Människor på flykt, som lämnar raserade städer om att hitta en fridfull och välkomnande plats.

med känsla för djur och natur och landsbygdsbefolkningens förhållanden lyser igenom i många av hans teckningar, säger Lars-Olof Johansson. Hans litografi "Bygdegården" från 1986 hänger nog i många bygdegårdar liksom "Trädet" från 1992.

– Det är svårt att tala om svensk satir utan att nämna EWK, säger Rojin Pertow, chefredaktör på tidskriften Galago, som genomsyras av satir och humor. Han personifierade satirens förmåga att visa någonting komplext på ett tillgängligt sätt så att många människor kunde ta del av det, nästan oavsett språklig och kulturell bakgrund.

Lars-Olof Johansson, kan du utveckla dina tankar kring satiren och satirtecknarens roll i dagens samhälle?

– Bilden har alltid varit viktig och teckningen är ju ett sätt att göra bilden ännu tydligare genom att skala bort oväsentligheter. Bilden som satir, särskilt om den är ordlös, är ett farligt vapen mot en förtryckande regim i många länder. Den förstås och tolkas oavsett om man kan läsa eller ej. I vårt moderna samhälle har

der och länder. Med en förhoppning
s

Ett liv i överflöd skapar i förlängningen ingen värld kvar att leva i. Det har länge varit dags
att stanna upp och leva i nuet.

FAKTA

• EWK

Ewert Gustav Adolf Karlsson (EWK) (1918–2004) föddes på gården Rävbrinken i Mogata socken, numera i Söderköpings kommun. Han ägnade sig åt jordbruk och tecknade på fritiden tills han 1951 etablerade sig som professionell tecknare med bostad i Huddinge utanför Stockholm. EWK har illustrerat böcker och tecknat porträtt och illustrationer för särskilda ändamål, men han är mest känd för sina politiska teckningar i Aftonbladet och tidningen Land. Konstverk som Moder Jord och EWK:s menageri, där han tecknade partiledarna som djur, är för alltid inskrivna i konst- och presshistorien.

• EWK-museet/Centrum för politisk illustrationskonst

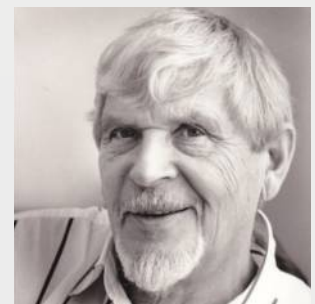
EWK-museets uppdrag är att bevara, utveckla och förmedla Ewert Karlssons efterlämnade konstnärliga produktion. Museet kunde möjliggöras genom donationer från Centerpartiet, LRF och Aftonbladet och öppnades 2009 som en del av Arbetets museum i Norrköping. Museet har tillgång till över

2000 bilder av EWK som deponerats av familjen.
www.arbetetsmuseum.se

• EWK-sällskapet/EWK-priset

Sällskapet bildades 1993 och arbetar idag brett med att sprida kunskap om EWK:s gärning och att inspirera den politiska illustrationskon-

sten. Sedan 2000 delar sällskapet årligen ut EWK-priset, sedan 2013 i samarbete med tidningen Dagens Arbete.
www.ewk.se

Ewert Karlsson.

Foto: Birgitta Rydbeck

• EWK-utställning

Under året kommer en EWK-utställning att arbetas fram av Bygdegårdarnas Riksförbund, som också har målet att kommentera och lyfta samtida satirtecknare. Utställningen finansieras genom del av överskottet från Landlotten, som BR är förmanstaggare av.

Kampen för jämställdhet fortsätter. När blir alla människor lika värda?

bilden också återkommit och ibland ersatt skriftspråket i sociala medier. Satirteckningen har då en given plats.

Rojin Pertow fortsätter på samma tema:

– Jag minns när Trump tog över presidentskapet i USA och amerikanska satiriker uppgivet suckade att nu kan man ju inte göra vettig satir längre eftersom att verkligheten nu är som satiren varit – det vill säga överdriven och dragen till sin absoluta

spets för att porträttera någonting absurt. Trumps politik är sådan på riktigt, så det finns ingenting att driva med menade man. Men jag håller inte med om det, jag tror att det är i sådana här pressade lägen som satirikernas livsnerv testas som hårdast. Satirens uppgift är bland annat att blottlägga det orimliga, absurda och verklighetsfrånvända med den politik som förs och det samhället satirikern verkar i.

Rojin Pertow, på vilket sätt har satirteckningens roll förändrats över tid, till hur det är nu?

– På många sätt fyller satirteckningens roll samma funktion som den alltid gjort. Att kunna agera som en nykter blick på omvärlden. Kunna förlöjliga och häna men också på ett allvarligt sätt porträttera missförhållanden. Satiren har alltid varit en nagel i ögat på auktoriteter, från franska revolutionen till idag. Skillnaden som uppstått från och med mitten av 1900-talets mer pluralistiska samhälle kanske snarare ligger i mottagandet av satiren.

– Jag tänker exempelvis på Lars Vilks och rondellhund-teckningarna som väckte anstöt inte bara hos den grupp som kritiserades utan även bland andra grupper i samhället som kände solidaritet med muslimer. Inte bara av de fundamentalister som kände sig träffade alltså, utan också av annars frihetligt sinnade grupper som menade att teckningarna var rasistiska och islamofoba. Och de kanske de var på ett plan, men de är också teckningar som speglar en tids åsikter och ideal. Det är viktigt att komma ihåg det, att satiren inte bara driver med fö-

remålet i bilden utan även är en kommentar till vad som anses moraliskt korrekt och politiskt viktigt där och då.

Vilka satirtecknare vill då Lars-Olof och Rojin lyfta fram som är verksamma idag.

– Av dem jag träffat, i samband med utdelandet av EWK-priset är det den sydafrikanske karikatyrtecknare Jonathan "Zapiro" Shapiro, som gjort störst intryck, säger Lars-Olof Johansson. Kent Wisti är en av dagens mest kända svenska satirtecknare, men han skiljer sig ju från EWK främst genom att det inte är själva teckningen som talar utan texten.

Rojin Pertow lyfter fram några av sina favoriter.

– Jag tycker mycket om de gamla Galago-rävarna; Kerold Klang, Gunnar Lundkvist och den mer nutida David Liljemark. Internationellt tycker jag att New York Times-anstruktorna Liana Finck är nära att lyckas med samma konststycke som EWK, nämligen att på ett väldigt enkelt sätt förmedla komplexitet. Men en av mina stora favoriter och inspiratörer är Robert Crumb. Det var han som väckte mitt intresse för satir när jag en dag planlöst satt och bläddrade i en gammal Pox och såg en helsida ritad av honom. Jag blev som förtrollad av hans märkliga, kraftiga sätt att rita.

STEFAN LÖFGREN

Hela världen var en arbetsplats för EWK, att kommentera händelser, orättvisor och människor med makt.

www.4e.se

BILLY BLOOM 15+

IBLAND DÖR MAN LITE 9-13 år

teatern

Bokningsbara för turné vt och ht 2019

SOLEN BOR I KARLSTAD

EN LITEN SHOW OM

THORE SKOGMAN

Av och med Nicholas Olsson

"Bedärande och väldigt roligt" DN

"Ömsint hyllning..." SvD

"In i helskotta bra!" Thore Skogman

"Mer än bara TJO!" Norrbottenskuriren

"...Underbar!" Katrineholmskuriren

mer info: nicholasolsson.se

UusiTeatteri

UusiTeatteri är en tvåspråkig teater som skapar nyskrivna barn- och ungdomsföreställningar på svenska, finska eller tvåspråkigt och turnéerar runt om i Sverige.

Boka oss för turné!

info@uusiteatteri.se, 0728-774568

www.uusiteatteri.se

Unik satsning på rymdcenter i Lundsbrunn

2016 fick Lundsbrunns bygdegård knappt en miljon kronor i projektbidrag från Allmänna Arvsfonden för att skapa ett "rymdcenter" i bygdegården – med fokus på både inre rymd och yttre rymd.

– Med inre rymd menas att stimulera barn och ungas självkänsla, drömmar, fantasi, kreativitet och känsloliv. Den yttre rymden visar sig i inredning, takfönster samt nya ljud-, ljus- och bildlösningar, förklarar Mikael Lundgren, ordförande i bygdegårdsföreningen.

Under höstlovsveckan i höst blir det invigning för Lundsbrunns bygdegård, men verksamheten för barn och unga har pågått hela sommaren. De har bland annat haft öppen en Virtual Reality Green Screen Arena, där du med hjälp av VR-teknik till exempel kan promenera runt på gatorna i Venedig via Google Earth eller spela spel.

Under sommarlovet har

"...där du med hjälp av VR-teknik till exempel kan promenera runt på gatorna i Venedig via Google Earth"

ungdomar även drivit ett kafé i bygdegården.

Föreningen skickade i slutet av augusti in en ansökan till Boverket för att bygga en rymdkupol och köpa in teknik för att spana på rymden.

– Barn, unga och styrelsen har arbetat med ansökan under några år. Nu blir det en spänd väntan till slutet på detta år för att få veta om Boverket beviljar bidraget till oss, säger Mikael Lundgren. Beviljas bidrag ska vi kunna ha den första rymdspaningen under sportlovet nästa år. Men redan under kommande höstlov planerar vi aktiviteter med tema rymden!

LOVISA BIRATH

Lovisa Birath spelar pingis med hjälp av VR-teknik i Lundsbrunns bygdegård.

Foto: Mikale Lundgren

Elin Jannesson och Linus Strand, som går på gymnasiet, har drivit Café Fresh & Go på bygdegården under sommaren.

Foto: Lovisa Birath

UNGDOMSDIPLOM

» Lundsbrunns bygdegård är den första föreningen att beviljas Ungdomsdiplom, som

lanserades på förbundsstämman 2018, av Bygdegårdarnas Riksförbund.

Nya möjligheter för dig som visar film!

Tack vare unika avtal med ett flertal filmbolag, har Swedish Film möjligheten att låta dig sälja biljetter till filmvisningar som sker med DVD- eller Blu-Ray skivor.

Du har salongen, vi har filmerna!

OBS! Din visningsplats för däremot inte vara registrerad hos Filmägarnas Kontrollbyrå.

Swedish Film www.swedishfilm.com

Vi har möbler till samlingslokalen!

Fällbord, stapelstolar, fixbord original, kopplingsbeslag mm.

- Bord med mått och utförande enligt Ert önskemål.

Till marknadens bästa pris så klart!

Klippans Inredningstjänst AB

Kontakta Paul Lindholm för priser och broschyrer

Montörgatan 22, 264 70 Klippan • 0435-210 01 • 0727-16 47 66

www.stolarobord.n.nu • klippan.inredningar@sverige.net

Ett steg närmare bättre mötesplatser

Redan hösten 2017 lämnade Stockholms bygdegårdsdistrikt in en ansökan för ett projekt om mötesplatser i glesbygd och skärgård.

– Vi hoppades då på ett treårigt projekt, men fick avslag. Dels på grund av projektets längd men också för att man inte tyckte att projektet var tillräckligt bra förankrat, säger Monica Eriksson, sekreterare i distriktet. Vi kavlade upp ärmarna och tog nya tag. Med en tydligare inriktning, ett projekt på ett år och skriftliga intyg från nio föreningar att de ville vara med, fick vi projektet beviljat.

I projektet, som innehåller en halvtidstjänst under ett år, ska distriktet tillsammans med de nio skärgårdsföreningar ta fram utvecklingsplaner med hjälp av arbetsmetoden ”Ett steg till”. Utifrån varje utvecklingsplan ger sedan distriktet stöd och support för att föreningen ska kunna förverkliga sina planer.

– Vi ”tjuvstartade” i maj med att besöka Yxlan Blidö bygdegårdsförening för att testa konceptet, berättar Monica. Hela styrelsen och representanter för olika arbetsgrupper träffades i bygdegården. Utifrån resultatet kommer en utvecklings-

FAKTA

- » Stockholms läns bygdegårdsdistrikt har beviljats 412 000 kronor för projektet ”Mötesplatser i glesbygd/skärgård” av Leader Stockholmsbygd och Jordbruksverket.
- » Projektet startar 1 oktober och pågår under ett år.

Doris Vesterlund har anställts på halvtid för att stötta föreningarna med deras utvecklingsplaner.

Foto: Zaydon Kamisi

plan att formos. Det kom fram många goda förslag under dagen och metoden fick genomgående positiv respons från deltagaren.

– Vi ser från distriktet mycket fram emot det kommande året, avslutar Monica. Vi tror på metoden och hoppas på

många positiva träffar med våra skärgårdsbygdegårdar.

**MONICA ERIKSSON
JENNY DAHLERUS**

”... och vid den sjunde korsningen svänger ni höger, nej vänster ...”

Bygdegårdsbesökare ska inte behöva fråga sig var bygdegården ligger alltför många gånger. I Östergötlands bygdegårdsdistrikt lyfte flera föreningar frågan om bristen på vägskyltar till sina bygdegårdar.

– En riktig vägskylt är både det bästa ur trafiksäkerhetssynpunkt och en fantastisk ”reklampelare” för våra bygdegårdar! säger Lars Nilsson, distriktsordförande i Östergötland.

Distriktsstyrelsen bestämde sig för att göra något åt bristen på vägskyltar och ansökte om medel från de två LLU-områden (Lokalt ledd utveckling) som finns inom länet för att göra en förstudie om tillgången/bristen på riktiga vägvisningsskyltar. Under slutet av 2017 kom besked att distriktet hade beviljats medel ur de mikrostödet som finns att tillgå.

I februari träffade de två projektledarna ur distriktsstyrelsen en trafikingenjör på Trafikverkets regionkontor i Eskilstuna för att ta reda på vilka regler

som gäller och hur man ansöker om att få sätta upp en vägvisningsskylt.

– Med denna nyvunna kunskap besökte vi samtliga 41 bygdegårdsföreningar under april till augusti i år för att se om de har vägskylt eller inte, säger Lars Nilsson. Tolv bygdegårdar (29 procent) har vägskylt och alla som inte har någon kommer att ansöka om en.

Det är gratis att ansöka, men föreningen står för kostnaderna för att sätta

upp skylten. Distriktet samlar nu in uppgifter från bygdegårdsföreningarna om vilka kostnader Trafikverket har uppgett vid uppsättande av vägskylt om de har fått sin ansökan beviljad. Distriktet kommer att försöka hitta ekonomiska medel för att stötta föreningarna ekonomiskt vid uppsättande av skylt.

– Vår uppmaning är att alla bygdegårdsföreningar i hela Sverige bör ansöka om att få sätta upp en skylt, säger Lars Nilsson.

**LARS NILSSON
JENNY DAHLERUS**

FAKTA

- » Östergötlands bygdegårdsdistrikt beviljades drygt 30 000 kronor från LLU-områdena Kustlandet och Folkungaland till projektet vilka i stort kommer att täcka de resekostnader, kopieringskostnader, förtäring med mera som projektet genererat. I övrigt har distriktet bidragit med ideellt arbete som medfinansiering i projektet.

Tony Nilsson, ordförande, och Anna Johansson, kassör, i Skällinge bygdegårdsföreningen menar att samarbetet med andra föreningar i bygden är mycket viktigt.

”Vi tar det i etapper för att hålla bygdegården igång. Det märks att uthyrningarna ökar nu när vi har fräschat upp.”

Skällingegården ligger mitt i samhället och har renoverats i flera omgångar för att erbjuda en trevlig och funktionell miljö.

Foto: Carina G. Hördegård

Skällingegården renoverar för framtida aktiviteter

På Skällingegården jobbar man för att höja standarden på sina lokaler. Nu har man fått medel från Boverket till att dränera runt husets källarvåning där skytteföreningen har sina lokaler, funktionsanpassa med en hiss till källarvåningen och byta ut den gamla pelletspannan till en bergvärmepump.

Bygdegården ligger mitt i det lilla samhället Skällinge som har cirka 500 invånare och ligger i Varbergs kommun. Det var ett par år sedan de fick bidrag från Sparbanksstiftelsen på Varbergs sparbank och då var det ett skriande behov.

– När man kommer in i lokalerna nu ser man att det är uppfräschat och snyggt; färgsatt i milda passande toner, säger ordförande Tony Nilsson. Stora och lilla salen fixade vi till

då, fortsätter han. Till sin hjälp hade man en inredare som hjälpte till med färgsättningen; färg, tapeter och textilier har gjort mycket för bygdegårdens attraktivitet.

– Vi tar det i etapper för att hålla bygdegården igång, säger Anna Johansson som är kassör och den som håller i pengarna. Det märks att uthyrningarna ökar nu när vi har fräschat upp.

Det var andra gången föreningen sökte bidrag från Boverket och nu lyckades man att få medel. Anna säger att de har goda kontakter med kommunen:

– De är jättebra och tillmötesgående och det var oväntat enkelt att ta kontakt med dem. Varbergs kommun har gått in med 30 procent av kostnaden, vilket är ett krav när man söker investeringsmedel från Boverket.

Det ideella arbetet är ett måste i bygdegården säger de båda styrelsemedlemmarna. I Skällinge har det skett en förnyring av styrelsen de senaste fem åren. En del i förnyringen är att man lägger ut sina handlingar i styrelsen på en molntjänst så att alla kan ta del av det i sin dator. Styrelsen uppmanar de som är nya att göra saker som de gillar och är bra på, vilket är viktigt tycker både Tony och Anna.

– Det är också viktigt med rätt och bra information ut till medlemmarna, säger Tony. Vi kommer att lägga ut om renoveringen på Facebook. Informationspridning är en viktig del i arbetet.

Egna aktiviteter som man har i Skällinge är till exempel en poängpromenad första maj. På hösten har man en äventyrspromenad som man avslutar

med gemensam samvaro i bygdegården på kvällen. Ett teatergäng från Dalarna har varit i bygdegården i många år; det är populärt och fyller stora salen med besökare.

Samarbete är viktigt och i Skällinge samarbetar man med skytteföreningen som har sina lokaler i källaren. Här kommer det i och med dränering av huset och renovering av lokalerna att skapas en ny fräsch miljö för skytteföreningen och deras verksamhet. Föreningarna har bra samverkan. Det har man även med SPF som har mattcurling i stora salen.

– Något som är kul nu är att vi satsade och satte in fiber i bygdegården och nu kommer ungdomarna och har LAN vilket är positivt. I Skällinge satsar man för framtiden, avslutar Tony.

CARINA G. HÖRDEGÅRD

När det brinner – då öppnar vi upp dörrarna

Det kom ett samtal om att det brann vid Burberget som ligger nära Ljustorps bygdegård.

– Min första tanke var att vi måste öppna upp bygdegården. Vi fick ställa in den planerade bilbingon och bli kriscenter, säger Tina Tjärnberg Forslund.

När det brann i de torra skogarna i somras fick bygdegårdar en betydande roll. En av dem var Ljustorp bygdegård i Timrå kommun. Det fina med bygdegårdar är att de finns lite varstans och därför kan fungera som perfekta sambandscentraler vid kriser långt från städerna.

– Det började med att kanslisten i bygdegården ringde mig och sa att det brinner i Ljustorp, inte så långt från bygdegården. Blixten hade slagit ned. Det kändes självklart att öppna upp bygdegården så att folk kunde träffas, säger Tina Tjärnberg Forslund som är aktiv i bygdegårdsföreningen.

– Snabbt ordande ett gäng fram fika, berättar Tina. Alla som ville kunde komma och ventiler sin oro när som helst. Bygdegården var den naturliga samlingsplatsen.

Vi fick information direkt från räddningstjänsten och kunde hålla alla uppdaterade hur det gick med branden. Det upprättades en sam-

bandscentral i bygdegården som höll koll på vilka som var ute och hjälpte till och att de återvände.

Butiker, företag och privatpersoner sponsrade med mat och andra förnödenheter. Det brann i en oländig terräng mot ett berg så det var inte lätt att släcka. Bybor samlade ihop tålsängar till bygdegården som beredskap utifall att elden skulle göra så att folk fick lämna sina hem. Det skänktes engångsmaterial för att smidigt kunna förse brandbekämparna med mat och det som behövdes.

– Vi gjorde matlådor som snabbt kunde skickas iväg vid behov, berättar Tina.

– På bygdegårdens mark finns en bensinmack och affär, affären höll extra öppet. Vi in-formerade om branden utifall något skulle gå fel.

– Alla var väldigt oroliga. Det var inte bara närmaste bygen som ställde upp utan folk reste hit från orter längre bort. Det var en fantastisk känsla. Ljustorp är den bästa by att bo i. Räddningstjänsten sa att de aldrig fått sådan service någonsin, berättar Tina stolt.

Lyckosamt nog kom efter några dagar ett ordentligt regn och krisen var över. Då brandflyget syntes åka mot Sveg skickades de färskvaror och förnödenheter som blivit över

Det brann i en oländig terräng mot ett berg. Bygdegården fick hålla koll på vilka som var ute och släckte och fixa fram kylskåp och mat.

Foto: Kristina Böhlen

till den brand som startat där. – Det stärker känslan för bygdegården att ha varit med om något sådant här. Och jag upptäckte hur många människor vi är. Vi har träffats och ventilerat som vi aldrig gör annars då man bara ses i förbifarten, säger Tina.

Efter branden kom landsbygdsminister Sven-Erik Bucht på besök och träffade personer från Ljustorp bygdegård för att höra om insatserna med släckningsarbetet av skogbränder i trakten.

– Vi ska dokumentera allt och vi har sparat alla listor. Vi

märker upp vad som finns i lådor och var det finns grejor. Det är viktigt att utvärdera vad som fungerat bra och vad som var dåligt. Då vet vi vad som kan göras bättre. Allt måste finnas på en känd plats tillsammans med en handbok, avslutar Tina.

I oktober ska vi ha en "Efter-brandentillställning". Då bjuder sponsorer på mat och vi ska ha trevligt och ha en utställning med fotografier för det är många som har dokumenterat. Just nu jobbar vi på att få ihop pengar till det här. Avslut är viktigt.

KARIN WALDÉN EGHOLT

4

Foto: Eva-Lena Blomgren

Konsthantverksdagar med försäljning håller huset i skick

Varje sommar sedan 25 år tillbaka återkommer många till Vasselhyttans bygdegård för att delta i hantverksdagarna i juli. Antingen för att sälja det man har tillverkat eller för att handla och fika, kanske rentav köpa årets julklappar. Det har blivit lite av hemvändardagar.

På fredagen lämnar hantverkare och tillverkare in saker som är prismärkta till bygdegårdsföreningen. Föreningen

säljer sedan föremålen och får procent på det som säljs.

– Hantverksdagarna pågår i nio dagar, berättar Yvonne Eliasson, ordförande i föreningen, som är en av de två som alltid står i kassan. Fikaförsäljningen är det andra som turas om att hålla i under veckan. Det är hembakt, glass och lottförsäljning.

– Detta är föreningens största inkomstkälla och gör att vi

kan underhålla, förbättra samt värma upp bygdegården, säger Yvonne.

Hantverkarna kommer inte bara från byn utan från orter runt inom några mils radie. Marknadsföringen är viktig och det annonseras i tidningen, sätts upp skyltar vid stora vägen som ligger nära och sprids flygblad. Facebook ska inte glömmas.

KARIN WALDÉN EGHOLT

» Vill du vara med?

Om det har hänt något spännande i din bygdegård får du gärna skicka en liten

text och bilder till oss så kanske vi publicerar det här eller i sociala medier. Mejla till: tipsa@bygdegardarna.se

Arkeologidagen i Korpikå bygdegård

Korpikå bygdegård, Norrbottens museum, Studieförbundet Vuxenskolan och Åkes Hundtjänst arrangerade i slutet av augusti Arkeologidagen (ett årligt återkommande evenemang som Riksantikvarieämbetet står bakom) för att uppmärksamma bopplatsen vid Käljärv utanför Kalix.

Det hölls föreläsning i bygdegården, prova-på för barn samt en guidad visning av bopplatsen där man även kunde se sökhundar i arbete.

Källa: [facebook.com/studieforbundet.kalix](https://www.facebook.com/studieforbundet.kalix)

Foto: Elias ben Salem

Fullt hus vid allsång och spex i Nyckelby

Bygdegårdare i Nyckelby har hittat ett vinnande koncept. En allsångskoncert med tolv allsånger och tio roliga mellannummer och så gofika med kakbuffe i pausen.

Det började för åtta år sedan som Caroline Kleber och svägerskan Berit Kleber kom på att de ville göra allsångsföreställning. Döttrarna och några vänner till var med.

Samma gäng har fortsatt och publiken har vuxit – succén var ett faktum. En vecka efter midsommar ringlar kön utan bygdegården och i år var det 145 betalande.

– Vi gör roliga tanter och tokiga inslag med sång och musik som vi varvar allsången med. Vi är åtta stycken, i åldrarna 24 till 75 år.

KARIN WALDÉN EGHOLT

5

Lena Willemark, riksspeleman och sångerska, och Mats Bergström, gitarr, uppträder på Runmarö Musik och litteraturdagar.

Foto: Ragnar Lundgren

Högklassig kultur möter öbor

Bygdegården på Runmarö har stor betydelse för såväl öbor som sommargäster. Några eldsjälarna på ön tyckte att utbudet behövde kompletteras lite och startade Runmarö Musik och Litteraturdagar för tre år sedan.

– Vi ville starta ett alternativ till det utbud som finns idag när det gäller kulturliv på Runmarö och i skärgården, säger en av initiativtagarna Ragnar Lundgren.

Arrangemanget pågår tre dagar och inleds med litteratur och författarafton med Fredrik Sjöberg och Linda Skugge som moderatorer. Andra dagen var konsertdag med Lena Willemark, riksspeleman och sångerska som uppträdde tillsammans med gitarrvirtuosen Mats Bergström. Den avslutande dagen var barnens dag med ljudjakt och egen konsert för föräldrarna.

KARIN WALDÉN EGHOLT

6

2

10-årsjubileum för utomhusopera

Den 19 augusti var det tioårsjubileum för Opera i Berget i Östernoret i Åsele kommun. Det bjöds på musikkonsert under ett valv av stora stenblock. Det var Regina Fredriksson som bjöd på opera

och visor, men även Kalasorkestern stod för underhållningen. Arrangörer var Östernorets bygdegårdsförening. Källa: svt.se/nyheter/lokalt/vasterbotten/jubileum-for-opera-utomhus

8

Fullspäckad familjedag i Bjursnäs

Sång, musik och teater – och en hel del annat skoj. I augusti hölls ”Koll på kultur” i Bjursnäs bygdegård, en satsning av Kalmar kommun för att få barn och ungdomar att intressera sig mer för kultur. Under dagen bjöds det på mängder av aktivi-

teter, både inne i men mestadels utanför Bjursnäs bygdegård. På stora scenen spelades barnteater, det erbjöds ansiktsmålning.

Källa: <http://www.ostrasmaland.se/kalmar/fullspackad-familjedag-i-bjursnas-bygdegard/>

7

Auktionsförrättaren är Gunnar Lidell och programledaren Sofia Rågenklint.

Foto: Privat

Auktions-sommar i Ekebro bygdegård

SVT Luleå besökte Ekebro bygdegård i Frändefors och spelade in ett avsnitt till tv-programmet Auktions-sommar som sänds i januari 2019.

754 utrop såldes under dagen, liksom 1080 stycken Bullens pilsnerkorv med bröd. Cirka fyra hektar parkering räckte inte till och

Ekebro bygdegårdsförening uppskattar att det var cirka 1500 personer på plats under dagen. Det var Ekebros 23:e sommarauktion på raken:

– Det är ett mycket uppskattat evenemang, nästan som en hemvändardag, säger Gunnar Lidell, aktiv i bygdegårdsföreningen.

JENNY DAHLERUS

Förbundsstämman hölls i Stockholms bygdegårdsdistrikt på skärgårdsön Marholmen utanför Norrtälje där cirka 170 representanter och ombud träffades, utbildades och fattade beslut under tre dagar i slutet av maj.

Ny vision antagen vid årets

Bygdegårdarna samlar Sverige

En enig förbundsstämma antog en ny vision för Bygdegårdarnas Riksförbund och en plan för att engagera fler unga i bygdegårdsrörelsen.

Vid årets stämma vara det dags att besluta om nya visioner och långsiktiga mål för hela bygdegårdsförbundet. Alla bygdegårdsföreningar och bygdegårdsdistrikt har haft chansen att delta och föra fram åsikter och idéer. Se resultatet i faktarutan här intill.

VISION OCH LÅNGSIKTIGA MÅL

Bygdegårdarna samlar Sverige. Vi är en öppen folkrörelse med mötesplatser i hela landet. Bygdegårdsrörelsen har en ledande roll i att stärka bygden och dess människor – nu och i framtiden.

Fyra stycken visionsmål är formulerade för att sträva mot visionen:

- » Bygdegårdsrörelsen är en välkänd och respekterad samhällsaktör.
- » Bygdegårdarna blir fler, med en ännu bättre spridning över landet.
- » Bygdegårdarna är funktionella och tillgängliga mötesplatser.
- » Bygdegårdarnas verksamhet når fler målgrupper.

Årets bygdegårdsförening Brunnen i Arkelstorp/Oppmana-Vånga bygdegårdsförening representerades av Lena Hammerli och Kaj Göransson som mottog priset.

Foto: Karin Waldén Egholt

Inspirerande seminarier och workshops

Väder- och miljöprofilen Pär Holmqvist berörde med seminariet klimatsmart. Några av hans många tips var att äta mer vegetariskt, välja viltkött, närproducerat och göra färre flygresor.

På temat Framtidens mötesplats – hur tillgängliga är våra bygdegårdar? gav Karolina Celinska från DHR Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet många bra synpunkter; som att berörda grupper bör vara delaktiga redan på planeringsstadiet när man ska bygga nytt, till och om.

Andra seminarier och work-

Pär Holmgren.

Foto: Carina G. Hördegård

shops handlade om digital marknadsföring, finansiering, erfarenheter av ungdomsverksamhet, göra film med mera.

Fler aktiva och engagerade unga

Bygdegårdarna ska vara välkommande och tillgängliga för alla åldrar. Oavsett ålder är det avgörande att bli bemött med respekt och få möjlighet att växa med ansvar. Planen för förnying behandlar både sådant som direkt rör barn och unga, men också generella åtgärder som gör bygdegårdsrörelsen till en mer inkluder-

ande organisation för alla åldrar.

Ett ungdomsdiplom för bygdegårdsföreningar presenterades, som är en certifiering av att föreningen är inkluderande för ungdomar. Lundsbrunns bygdegård blev först ut att motta ungdomsdiplomet. Läs mer om deras verksamhet på sidan 15.

2,6 miljoner till Bygdegårdsförsäkringen

Bygdegårdarnas Riksförbund tog emot 2,6 miljoner kronor i skadebonus och återbäring från Länsförsäkringar Halland. Pengarna är örönmärkta för

Bygdegårdsförsäkringens räkning och förbundsstyrelsen har tillsammans med Bygg- och försäkringsrådet beslutat vad de ska användas till.

Bygdegårdarnas högsta utmärkelse guldplaketten för stora insatser och engagemang i bygdegårdsrörelsen delades ut på stämman till Hillevi Sandström från Niemisel i Norrbotten och Lars Gustafsson, Bettna i Södermanland. Kerstin Marquardt, Umeå, Västerbotten tilldelades också utmärkelsen men kunde inte närvara.

Foto: Karin Waldén Egholt

stämma

TEXT: JENNY DAHLERUS
KARIN WALDÉN EGHOLT

Monica Eriksson, lotteriföreståndare för Landlotten, och Per Lodenius förbundsordförande för Bygdegårdarnas Riksförbund, med checken på över 1 miljon kronor.

Foto: Karina Waldén Egholt

Landlottens miljonöverskott fördelas

På förbundsstämman presenterades vad Landlottens överskott på över en miljon kronor ska användas till. Beslutet blev:

- Bygdegårdarnas Riksförbunds 24 distrikt får en grundplåt på 10 000 kronor var för att arbeta för öka delaktigheten i utvecklingen av EU:s Landsbygdsprogram.

- En kvarts miljon kronor går till en ny konstutställning med konstnären EWK, Ewert Karls-

son, en samhällssatiriker med landsbygdsvinkel.

- 350 000 kronor ska användas till en pott för upp till tre gårdar, som kommer att kunna få en stor utvecklingscheck genom en väl formulerad ansökan.

- Hundratusen kronor avsätts till en pott för en liten utvecklingscheck, där bygdegårdar kan söka upp till 5 000 kronor för ungdomsarrangemang

Första miljöstipendiet delades ut

För första gången delades Bygdegårdarnas Riksförbunds och Nordics Greens gemensamma miljöstipendium ut. Det tilldelades Carina Hellström från Vara, som har varit aktiv i Amandas Hus och Ryda bygdegård, samt suttit som miljöansvarig i Skaraborgs bygdegårdsdistrikt i många år. Hon har tjänat som inspiratör och även varit delaktig när förbundet sett över miljömaterial i olika omgångar.

– Jag brinner verkligen för miljöfrågor och att alla ska kunna jobba utifrån sina förutsättningar, säger den glada miljöstipendiaten Carina Hellström.

Foto: Karin Waldén Egholt

KORTA NYHETER

Branschriktlinjer för säker mat

Nu har branschriktlinjerna för säker mat uppdaterats hos Livsmedelsverket. Riktlinjerna underlättar för föreningar att se vad som gäller för fika och mat i bygdegården. Här följer ett axplock från de olika kapitlen: Föreningen som livsmedelsföretag, så här kan

branschriktlinjerna användas, rutiner för kök och servering, speciella tillfällen och verksamheter, krav på kök, livsmedelshygien från A till Ö. Alla bra saker att ta del av och känna till. Branschriktlinjerna finns i Materialbanken på www.bygdegardarna.se.

Förstärkt kultursatsning i glesbygden

Regeringen uppdrar åt Statens kulturråd att förbereda en satsning för att stärka kulturverksamheter i Sveriges glesaste landsbygder. Satsningen ska genomföras i form av tidsbegränsade pilotprojekt

under perioden 2019–2020. BR:s nätverk av över 1 400 samlingslokaler, varav ett antal finns i den glesaste landsbygden, är platser som skulle platsa för denna satsning. Läs mer på: www.kulturradet.se

Mötesplatser för att stärka landsbygden

Det statliga stödet till lokala mötesplatser måste fördubblas. Bygdegårdarnas Riksförbund, Folkets Hus och Parker och Våra Gårdar publicerade gemensamt en debattartikel

om vikten av att satsa på samlingslokaler på landsbygden i Dagens Samhälle den 23 augusti. Artikeln finns att läsa på www.dagensamhalle.se.

Dags att utveckla din förening?

Nu har vi kokat ner vår långa erfarenhet av föreningsutveckling och kryddat med den senaste pedagogiken inom området. Vi hjälper till att utbilda ledare, bistår med vårt kontaktnät och erbjuder skräddarsydda utbildningar utifrån era behov. Välkommen till ett roligare och bättre föreningsliv!

Läs mer på
www.sv.se/foreningsboxen

KRYSSET

CLUES:

- FULLGÖRA NÅGOT SOM MAN HAR SATT SOM MÅL
- HÄRMA
- DUNKADES MOT LOGGOLV
- KÄNT UTTRYCK SNATT
- GLIDER MED RYGGEN MOT FÄRDRIKTNINGEN
- GOJA
- ÅLANDSPOMMERN
- FJÄLL
- TILL
- SPARKPLATS
- RIKTNING
- TYSK FLOD
- HAFSA
- ANGKORVAT
- FRID
- ERFARA
- PRATSJUNGER
- KNEGA
- HÄR FINNS GUNILLAKLOCKAN
- ILIADEN SÄGADE TRÄVAROR
- "MURBRÄCKA" PÅ SKEPPS FÖR UNDER ANTIKEN
- MONTBLANC
- JAMAICANSK FRUKT
- ATOMBITAR
- LYCKOLAND
- LADE UT TEXTEN
- HJÄLPER I KRIG
- FORD
- KATOD
- MORGNEN MELLAN FJÄLLEN HÖR HUR BÄCK OCH FLOD...
- JAGAS PÅ LICENS
- GULDRUSCHENS GLADA DAGAR
- HOLLAND
- VÄXER PÅ PINOCHIO
- BALE
- UPPMÄNING
- FÄGEL
- VÄRM-LAND
- FÖRESLÅ NAMN
- HALSPLAGG
- SYRE
- DÄRÅT
- HANDELVAPEN
- SOLNLAGET A MED SNABEL
- BREZJEV
- GILLAR TESLA
- GICK MADIGAN PÅ FEJS
- BÖNEORD
- RYSSJA
- KOMMER DEN SOM FÄR VÄNTA I NYCKELDEL
- STAD NÄRA BÄJKAL-SJÖN
- KVÄVE
- POTATISVÄXT MED MAGISK VERKAN
- ADOLPHE SOM SKREV O. HELGA NATT (LEVDE 1803-56)
- FÖREFINTLIGHET
- KONSONANTER I SAAB
- GÖRA NÅGON NÖJD
- INITIALERNA FÖR KRONER
- FRANSMANNEN RÉAUMURES SKALA SKRIVS MED ...
- EN HUNDRADELS HEKTAR
- CARSONS "TYST VÄR"
- ÄR EMINENS BAKOM EN LEDARE
- OCKULT MÖTE
- GÖRA NÅGON NÖJD

Skicka in din lösning – fullt ifylld – till Bygdegårdarnas Riksförbund, 105 33 Stockholm.
Senast den 12 november 2018 vill vi ha ditt svar. De två först öppnade rätta lösningarna belönas med fyra Landlotter.

Lösningen inskickad av:
Namn:
Adress:
.....

SUDOKU - MEDEL

	2		5	8	4	1		
	9			3		4		8
4				2	6		7	
						8		
	6		4		5		3	
		9						
	1		8	4				2
9		8		5				4
		5	7	6	1			8

LÖSNING TILL NR 2 - 2018

CLUES:

- LETAR SÖKA I SÖKEN
- Ö
- MAN VURM
- HÖG-SKOLEN
- LÄNKAR
- ROTAR
- S
- LIDMAN
- AVENBO
- NEKA
- SÅ
- K
- Ä
- DRÄ
- NÄGON HETT OKÄND
- ENGELSK TITTEL
- A
- S
- TRIPP
- N
- N
- NERV
- V
- MASSONDEL
- PARAFITSJUNEN SOM ANVÄNDS INOM MEJERIERNA
- TYVLIG
- ISAKS FADER
- RESTTROTSA
- R
- NETTO
- FÖRÖBELSEN
- S
- INGÅ INNE
- LIRARE
- 50 GAMLA SOM
- NYCKELDEL
- STENA
- DELAR
- DE
- IRONI
- P
- K
- NATURSKULTUR
- HAL-LAND
- BRIE
- ATL
- ER
- NILS
- ROV
- FÄGL
- RENSADEL
- ÄTA
- ÖKEN
- FÖRST I LEDET
- ETT
- V
- AD
- TROLOVNING
- ING
- REV
- VÄR
- I
- H
- S
- VRAKADE
- OLAG
- AG
- GNU
- RESPEKT
- AKT
- NING
- KERUBER
- REBELVIDRIGA
- OLAG
- AG
- GNU
- KLIPPA I ISRAEL
- MASADA
- ASP
- KARP
- IR
- OVE
- 2114-55
- Burnans förlag

De två först öppnade rätta lösningarna är inskickade av:
Sören Johansson, Väckelsång
Ulf Hellgren, Österbybruk

Obs, ingen tävling.

Vinnarna belönas med fyra stycken Landlotter vardera.

Aktuellt från försäkringen

Miljonregn – 2,6 miljoner till Bygdegårdsförsäkringen

Ju färre skador som drabbar våra bygdegårdar desto mer pengar får vi tillbaka. Denna gång sammantaget 2,6 miljoner kronor (återbäring plus skadebonus) som Länsförsäkringar Halland överräckte under förbundsstämman på Marholmen. Hur pengarna ska användas? Bland annat till utökade investeringsbidrag och bibehållen premie till och med 2020.

Nytt projekt för skadeförebyggande arbete 2018–2019

Den 1 september gick startskottet för ett nytt skadeförebyggande projekt. Efter stort intresse deltar denna gång rekordmånga distrikt: Blekinge, Gotland, Gävleborg, Skaraborg, Skåne, Södermanland, Södra Kalmar, Uppsala, Värmland och Västmanland. I distrikten görs under 2018/2019 satsningar för att sprida kunskap och ett utökat investeringsbidrag lämnas.

Snyggt jobbat – vi överträffade målet!

Det skadeförebyggande projekt som har bedrivits i Östergötland, Stockholm, Kronoberg, Västra, Sjuhärad, Dalarna och Västerbotten överträffade målsättningen att få minst 20 procent av föreningarna att sätta in antingen brand-, inbrottslarm eller vattenfelsbrytare. Istället nådde man 28 procent av föreningarna som gemensamt investerade över 1 miljon kronor.

Ropen skalla – brandsläckare till alla!

För att premiera bygdegårdarnas arbete med att skadeförebygga bjuder försäkringsgivaren Länsförsäkringar Halland nu alla bygdegårdar på gratis brandsläckare.

Observera att försäkringskansliet inte kan ta emot beställningar från enskilda bygdegårdar, kontakta ert distrikt för att få veta mer om hur ni beställer.

POSTTIDNING

Till brevbärarexpeditionen:

Har adressaten flyttat eller försändelsen på annat sätt är obeställbar, skicka adresslappen med notering om ny adress till: Bygdegårdarnas Riksförbund, 105 33, Stockholm.
e-post: info@bygdegardarna.se

KRÖNIKAN

Är er samlingslokal verkligen öppen för alla?

Sveriges över 1 400 bygdegårdar spelar en stor och viktig roll för alla de möten som utgör nerven i ett levande samhälle – det må handla om bröllop eller motorer, dans eller kvällskurser.

Men är alla välkomna till er bygdegård? Är den verkligen en mötesplats öppen för alla?

Självklart, tänker du – alla som vill kan vara med! Och kanske är det så hos er. Men inte överallt. Tyvärr är det många bygdegårdar där det saknas teleslinga. Och det innebär att hörselskadade i praktiken stängs ute.

Jag talar av egen erfarenhet; som hörselskadad och hörapparat-användare sedan barndomen har jag flera gånger genom åren tvingats avstå från lokala revyer, historiska föreläsningar och andra arrangemang på bygdegårdar, för att det inte finns någon teleslinga eller för att den inte har fungerat. Och det är jag inte ensam om. Runt om i landet finns det 1,5 miljoner människor med nedsatt hörsel, varav 500 000 använder hörapparater och behöver teleslinga.

Vi lever i ett samhälle där våra behov alltför ofta "glöms bort", trots att bristande tillgänglighet inte är tillåtet enligt diskrimineringslagen. Så gott som dagligen möter vi hörselskadade olika miljöer och situationer där vi inte kan vara delaktiga.

Ofta handlar det om ren okunskap hos arrangörer, lokal-ägare med flera. Men det handlar även om bristande vilja. Som förbundsordförande för Hörselskadades Riksförbund (HRF) träffar jag många hörselskadade som berättar om hur deras behov av teleslinga och mikrofoner har viftats bort: "Vi talar så högt och tydligt att alla hör. Det räcker."

Låt mig en gång för alla säga: Nej, det räcker INTE.

Många bygdegårdar har ett

”Vi talar så högt och tydligt att alla hör. Det räcker.” Låt mig en gång för alla säga: Nej, det räcker INTE.”

beundransvärt brett utbud, men om hörselskadade inte kan uppfatta vad som sägs, då spelar utbudet liten roll. Kan vi inte hänga med, då stannar vi och våra anhöriga hellre hemma. Hellre än att sitta där och känna oss utanför, som om vi inte räknades.

Med andra ord: Om er bygdegård saknar teleslinga missar ni besökare, helt i onödan.

Men så behöver det inte vara. Faktum är att det är ganska enkelt för de flesta bygdegårdar att skapa en "hörselsmart" miljö. Med mikrofoner och ljudförstärkning kommer ni en bit på väg. Men kopplar ni en teleslinga till ljudanläggningen har ni dessutom öppnat dörrarna till bygdegården för alla oss som använder hörapparater.

Finns teleslinga kan vi sätta våra hörapparater på "T-läge" och få ljudet av repliker, dialoger, frågor och föredrag trådlöst direkt in i örat. Fantastiskt, eller hur?

Jag lovar: orden "Teleslinga finns" är ett lyft för varje inbjudan!

Så finns det ingen teleslinga i din bygdegård – se till att installera en! Bidrag finns att söka från Boverket och HRF:s Hörsellinjen kan ge råd om hur ni går till väga.

Och om ni redan har teleslinga – kontrollera att den fungerar som den ska! Just nu driver HRF projektet "Slingkollen", där våra föreningar runt om i landet gör enkla kontroller av teleslingor i olika lokaler. Så kontakta gärna den lokala HRF-föreningen och bjud in dem att göra en slingkoll hos er.

När ni får godkänt får ni en Slingkollen-dekal som talar om att slingan är ok. Den kan ni stolt sätta på väl synlig plats i lokalen, som ett bevis på att ni tar hörseltillgängligheten på allvar. Ett bevis på att alla är välkomna till er bygdegård – även vi hörselskadade.

Foto: Peter Knutson/HRF

Mattias Lundekvam, förbundsordförande, Hörselskadades Riksförbund (HRF)